



ТЕОПОЕТИКА, књига 3

**Издавач**

BIBLOS BOOKS  
biblos.rs • izdavastvo@biblos.rs

**Уредник**

БЛАГОЈЕ ПАНТЕЛИЋ

**Рецензенти**

АНДРЕЈ ЈЕФТИЋ  
МАРКО ВИЛОТИЋ

**Фотографије**

ВЛАДИМИР ЖИВАНОВИЋ

**Прелом**

ОТАЧНИК

**Штампа**

ФИНЕГРАФ

**За издавача**

СТОЈАН СЕКУЛИН

**Дистрибуција**

BIBLOS ONLINE BOOKSTORE  
biblos.rs • +381 60 769 7656 • knjizara@biblos.rs

ISBN 978-86-6098-013-9

© BIBLOS 2021.

И ову прилику користимо да се захвалимо наследницима Миодрага Павловића на томе што су нам устпили ауторска права и тако нам омогућили да у наредном периоду публикујемо неколико његових књига.

Миодраг Павловић

ОТВАРАЈУ СЕ  
ХИЛАНДАРСКЕ  
ДВЕРИ

BIBLOS BOOKS

Београд 2021.



# САДРЖАЈ

## ОТВАРАЈУ СЕ ХИЛАНДАРСКЕ ДВЕРИ

СВЕТА ГОРА ЈОШ ПОСТОЈИ.....	9
НОЋ У СВЕТОМ ПАНТЕЛЕЈМОНУ .....	13
ОД КАРЕЈЕ ДО ХИЛАНДАРА .....	15
ОТВАРАЈУ СЕ ХИЛАНДАРСКЕ ДВЕРИ.....	19
НАСТАЛА ЈЕ ТИШИНА.....	21
ПРИРОДА – НАШ ИСПОВЕДНИК .....	23
ХРАМ ПРЕМА ПРИРОДИ .....	29
ЗДАЊА.....	31
ПОСТОВИ .....	33
ХРАМОВИ МЕЂУ СОБОМ.....	37
СВЕТА ГОРА И СВЕТИ САВА.....	39
ЦВЕТАЊЕ КРСТОВА .....	43
ПЛАНИНА АТОНСКА .....	47
ЗАВЕТИ.....	49
РУЧАК У ЕСФИГМЕНУ .....	51
НА КРАЈУ И НА ПОЧЕТКУ .....	55

МИРСКИ ЖИВОТ.....	57
ЗОРА У КАРЕЈИ.....	59

### **ПРИЛОГ**

Владета Јеротић	
СВЕТОГОРСКИ ДАНИ И НОЋИ	
КАКО САМ ВИДЕО И ЈЕДНОМ ЗАЈЕДНО СА МИОДРАГОМ	
ПАВЛОВИЋЕМ ДОЖИВЕО СВЕТОГОРСКЕ ДАНЕ И НОЋИ .....	65

### **ПОГОВОР**

Владимир Живановић	
ДОЖИВОТНИ ИСКУШЕНИК .....	83

ОТВАРАЈУ СЕ  
ХИЛАНДАРСКЕ ДВЕРИ





# СВЕТА ГОРА ЈОШ ПОСТОЈИ

У познавању прошлости понекад ствара човеку осећање да му се живот продужава. Знати како су ствари изгледале некад и како са њима стоји у данашњем времену, није мала привилегија. Може се уживати у томе што се познају спорови древних времена и што смо сведоци како су се давне контроверзе расплеле касније или у наше време. Таквим начином живе у нама мисаони распони више раздобља одједном и ми постајемо умно дуговечни толико да то понекад личи на праву бесмртност. Међутим колико је старих контроверзи временом заиста било решено, а колико је њих било само стављено у страну? Међу старе, важне контроверзе спадало је и питање *где је био рај*. Једни су веровали да је рај постојао негде на земљи у источним географским просторима, други, да је представа раја спадала у алегорије, односно да је рај постојао негде с ону страну нашег света који сматрамо за стварни. Противречна мишљења нису добила свој дефинитивни одговор, и том стању ствари, тој неразрешености ништа не помаже одговор да раја можда није ни било, и да је питање било погрешно

ВЛАДИМИР ЖИВАНОВИЋ

## ДОЖИВОТНИ ИСКУШЕНИК

Песник Миодраг Павловић био је путник. Песник је увек и путник. А путовања имају сврху да сабирају, дарују и допуњавају све оно што у човеку недостаје. Павловић је путовао по далеким просторима Кине и Индије, исто као и по нашим европским просторима. За једног песника, есејисту, антологичара, није необично да захвата колико фактографску и уметничку раван тако и духовну позадину, која исијава скривено кроз просторе. Његови путописи обухватају далекоисточне земље Кину и Индију, медитеранску Грчку и Италију, северне градове Белгије и Француске, и на крају, Свету Гору и њене градове-манастире.

Пред читаоцем Павловићевих путописа ређају се призори готских цркава, алпских врхова, старих градова. У Грчкој су те слике незаобилазно посвећене античкој култури, док је Италија пружила ренесансне увиде, византијске екскурсе и незао-

билазну Венецију. Индија и Кина доносе синтезу филозофије и уметности, провучене кроз необичности које наше око сматра далеким и страним сликама. Северна Европа центрирана је у паришким утисцима и сплиновима.

А на крају путописног опуса, као *summit bonum* Павловићевог путописног излаза у свет, налази се Света Гора. Метафизичко ураћање у светогорску мистику добило је свој облик у есејима, чији лирски захват кроз кратку форму путописних забележака проноси читаоца светогорским крајоликом, да би се преко историје и пејзажа спустио у његове духовне дубине. Павловићеви светогорски путописи насловљени *Отварају се хиландарске двери* први пут су објављени у његовој матичној издавачкој кући Просвета, године 1997.

Песник као шаман, као особа у којој се сусрећу стварност и имагинација, увек преузима улогу водича. Он гледа и повезује, па претаче и обрађује, те другима тумачи и дарује. Он дестилује фрагментiranу стварност и од ње тка фину структуру имагинације, која тада изнедри нове светове, необичне и јединствене.

Павловић је од стране критике означен као песник под утицајем српско-византијске традиције, који је

у српско песништво уводио актуелизацију и иновацију сопственог наслеђа. Поетички обрасци у послератном модернизму, већ у првим збиркама поезије, уводе Павловића на центар српске песничке сцене. Заинтересованост за средњовековну књижевност наставља се и приређивањем средњовековних текстова, док се у самом избору текстова бирају они чији стилски и наративни обрасци могу бити блиски савременом човеку. Средњи век је уопште, према Марку М. Радуловићу, српским песницама представљао културни простор који се може ремоделовати према општим модернистичким кретњама ка историјском и архетипском.<sup>1</sup> Поред Павловића ту су и Васко Попа, Иван В. Лалић, Љубомир Симовић и др. Модернизација традиционалног наратива преображава прошлост и доводи је у контекст савременика. Александар Јерков лоше преображава и неуспеле поетске модернизације у контексту наше средњовековне прошлости назива „хиландарање“. Оно је „усиљено или чак пропагандно певање о манастирима“.<sup>2</sup> Код Павловића такве обрасце не налазимо.

<sup>1</sup> Радуловић, Марко М. „Српсковизантијско наслеђе и однос према традицији у послератном модернизму“. *Filološke studije* 13/2, 2015, 221–239.

<sup>2</sup> Александар М. Јерков. „Како је Чика Јова појео Змаја“ у: Слободан Ж. Марковић – Човек институција. Филолошки факултет: Београд, 2018.